

УНИВЕРЗИТЕТ У БАЊОЈ ЛУЦИ
ФАКУЛТЕТ: Филозофски

ИЗВЈЕШТАЈ КОМИСИЈЕ

о пријављеним кандидатима за избор наставника и сарадника у звање

I. ПОДАЦИ О КОНКУРСУ

Одлука о расписивању конкурса, орган и датум доношења одлуке:

Одлука Број 02/04.535—104/15 Сената Универзитета од 26. 03. 2015. г.

Ужа научна/умјетничка област:

Политичка филозофија

Назив факултета:

Филозофски факултет

Број кандидата који се бирају

Један

Број пријављених кандидата

Један

Датум и мјесто објављивања конкурса:

08. 04. 2015., Бања Лука

Састав комисије:

- а) проф. др Саво Лаушевић, редовни професор Филозофског факултета у Никшићу Универзитета Црне Горе, ужа научна област Савремена филозофија и Естетика, председник
- б) проф. др Часлав Копривица, редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Београду, ужа научна област Филозофија, члан
- в) проф. др Никола Поплашен, редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Бања Луци, ужа научна област Политичке теорије, члан

Пријављени кандидати:

1. проф. др Бранимир Куљанин, ванредни професор Филозофског факултета Универзитета у Бања Луци, ужа научна област Политичка философија

II. ПОДАЦИ О КАНДИДАТИМА

Први кандидат

а) Основни биографски подаци :

Име (име оба родитеља) и презиме:	Бранимир (Ана, Стево) Куљанин
Датум и мјесто рођења:	04. 10. 1953., Мостар
Установе у којима је био запослен:	1. Гимназија «Вељко Влаховић» у Мостару и друге средње школе, 2. УНИС у Мостару, 3. Филозофски факултет у Бања Луци.
Радна мјеста:	1. професор философије, социологије, логике и психологије, 2. стручни сарадник за кадрове, 3. виши асистент на предметима Историја друштвених теорија и другим, доцент на предмету Историја друштвених теорија, ванредни професор на предметима уже научне области Политичка философија.
Чланство у научним и стручним организацијама или удружењима:	Руководилац Научног одбора и Центра за евроазијске студије Удружења Српско-руски мост Републике Српске.

б) Дипломе и звања:

Основне студије	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Сарајеву
Звање:	професор философије и социологије
Мјесто и година завршетка:	Сарајево, 1976. г.
Просјечна оцјена из цијелог студија:	8
Постдипломске студије:	
Назив институције:	Универзитет у Сарајеву
Звање:	магистар друштвених наука
Мјесто и година завршетка:	Сарајево, 1982. г.
Наслов завршног рада:	<i>Урбани феномен у свјетлу марксистичке мисли</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	Друштвене науке

Просјечна оцјена:	8,75
Докторске студије/докторат:	
Назив институције:	Филозофски факултет Универзитета у Бања Луци
Мјесто и година одбране докторске дисертација:	Бања Лука, 2002. г.
Назив докторске дисертације:	<i>Источно питање у руској филозофији</i>
Научна/умјетничка област (подаци из дипломе):	филозофија
Претходни избори у наставна и научна звања (институција, звање, година избора)	Филозофски факултет Универзитета у Бања Луци: виши асистент 1997. г., доцент 2003. г., ванредни професор 2009. г.

в) Научна/умјетничка дјелатност кандидата

Радови прије последњег избора/реизбора

(Навести све радове сврстане по категоријама из члана 19. или члана 20.)

монографије/књиге

Бранимир Куљанин *Источно питање у руској мисли*, том 1 и 2,
Филозофски факултет, Бања Лука, 2008., ISBN 978-99938-34-74-8 и ISBN 978-99938-34-73-1.

научни радови

Члан 19.9. оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

Б. Куљанин. (2001), *Источно питање – судбина православља*, Српске органске студије 4/2001 св. 1, Нови Сад: Д.О.О. «Задруга», с. 573-578, YU ISSN 1150-7854, УДК 93.947.

Б. Куљанин (2001), *Један свијет и четири освајача*, Радови: 4., Бања Лука: Филозофски факултет, с. 95-113, ISSN 1512 505 X.

Члан 19.15. научни рад на научном скупу међународног значаја, штампан у цјелини

Б. Куљанин (2004), *Константинополь, мир мира*, Зборник Философия космизма и русская культура. К 100–летию со дня смерти Николая Федорова, Белград: Филологический факултет, с. 201-207., ISBN 86-80267-72-4.

Б. Куљанин (2008), *Источно питање, глобализација и демократија*; Зборник Русија и Балкан – питања безбедности и сарадње, Београд: Институт за политичке студије, с. 103-142, ISBN 978-86-7419-170-5, UDK 327(4-11):321.7.

Члан 19.17. научни рад на научном скупу националног значаја, штампан у цјелини

Б. Куљанин (2000), *Политички интерес и српска историјска свијест*, зборник Наука и образовање – битни чиниоци српске духовности, Бања Лука: Филозофски факултет, с. 381-388., ISBN 99938-603-4-4.

Б. Куљанин (2001), *Чисто срце. Достојевски – руско слово мудрости о човеку*, зборник Личност. Никшић-Цетиње: Филозофски факултет – Митрополија црногорско-приморска, с. 60-64.

Б. Куљанин (2002), *Источно питање у руској филозофији*, зборник Наука и наша друштвена стварност, том II, Бања Лука: Филозофски факултет, с. 137-159, ISBN 99938-34-23-8.

Б. Куљанин (2003), *Клио, кћи Мнемосине*, Зборник Јединство наука данас (интердисциплинарни приступ сазнању), том II, Бања Лука: Филозофски факултет, с. 65-89, ISBN 99938-34-33-5.

Б. Куљанин (2007), *Евроазијство и атлантистички глобални поредак*; Зборник Савремени политички поредак и идеја правде, Бања Лука: Филозофско друштво Републике Српске, с. 69-87., ISBN 978-99938-866-1-7, УДК: 130.2:911.3(470).

Члан 19.29. прегледни рад

Б. Куљанин (2004), *Европа или Америка, о будућности Запада*, Зборник друштвено-хуманистичких наука, број 5 и 6, Бања Лука: Књижевна задруга, с. 427-442., ISSN 1451-2351.

Радови послје последњег избора/реизбора

(Навести све радове, дати њихов кратак приказ и број бодова сврстаних по категоријама из члана 19. или члана 20.)

Члан 19.3. научна монографија националног значаја

Б. Куљанин (2015), *Агора и олтар*, Бања Лука: Удружење Српско-руски мост . Филозофски факултет, с. 347, ISBN: 978-99955-731-4-0.

Књига *Агора и олтар* је хеуристички плодно истраживање о могућностима демократског политичког пројекта код словенских народа чију културну основу одређује духовност православља. Питање које отвара основни, општи ток промишљања ове по свему занимљиве књиге гласи: да ли је могућа демократија у хоризонту саборности? Овим се на оригиналан начин преиспитује хипотеза о могућој вези једне политичке парадигме са парадигмом духовног заједништва. Обје парадигме, према аутору, имају у виду заједницу и њено обликовање. У том свјетлу књига *Агора и олтар*, у времену кризе политичког живота и испражњености демократских облика владавине указује да оно *политичко* сваке

политике мора бити укоријењено у културно-историјском наслеђу. Без тог културног и духовног основа стварна политика, па и она која се одређује својствима демократије, постаје пука процедура и опасна могућност за стварање илузорних увјерења да се живи и одлучује слободно и у слободном друштву. Због тога аутор теоријски трага за утемељењем како би показао изворни топос политичког.

Први темељ он налази у полису и његовом демократском устројству којег симболски означава атинска *агора*. Теоријском и историјском истраживању овог темеља аутор посвећује *прво* поглавље под насловом *Античка демократија*. У *девет потпоглавља* аутор аналитички излаже основне појмове, политичке праксе и идеје на којима се философски, етички и политички заснива атинска демократија. У том хоризонту веза политичког, моралног и духовног живота у антици огледа се кроз идеје праведности, политичке врлине, слободе, једнакости, општег добра, образовања, истине и умности.

На другој страни се мисаоно разматра *саборност* као друго друштвено и духовно средиште живота историјски изњедрено у Византији, Источном римском царству, које је више од десет вијекова било најразвијенији политички и културолошки облик живота. Након нестанка Византије као државе и њена култура је пренесена на народе „Византијског комонвелта“ (Д. Оболенски), који су наставили да живе унутар ове парадигме. Овом истраживању су посвећена наредна четири поглавља: обимно друго поглавље под називом Васељенски сабори, треће Шта је саборност, четврто Саборност и друштвеност и пето Личност и друштво. У оквиру ових поглавља аутор излаже настанак, природу и склоп византијске духовности и цивилизације засноване на хришћанском начину живота и православној вјери. Први дио је посвећен заснивању хришћанске вјере кроз васељенске саборе од 4. до 14. вијека, док су остала разматрања обухватила утицаје и везу Византије и словенског свијета са посебним освртом на суштинско питање саборности и његовог дејства на личност и друштвени живот. Наредна поглавља (Либерализам и демократија и Запад и поствизантијска цивилизација) су посвећена питањима односа постмодерног свијета и духовног наслеђа, модернизације и наслеђа, ближе односа западне и византијске цивилизације и културе.

Европски запад, чије значајније уздицање почиње у 9. вијеку, у вријеме процвата Византије, је умногом прећутао и потцијенио високе домете њене културе. Запад је прихватио античко наслеђе као своју основу, али без посредовања Византије, која је у историјском сусрету са њом стваралачки преузела старогрчку културу. То је озбиљан теоријски разлог да се аутор ове значајне књиге окрене испитивању европског Истока и културе словенских народа у лику православне духовности и њихових могућности да на другачији начин отворе и практикују грчку идеју демократије. У том свјетлу аутор показује да је изворна грчка идеја демократије на европском Западу, након великих револуција у новом вијеку, превреднована у знаку либерализма, чију идејну подлогу чини протестантски индивидуализам и приватна својина као основа капитализма и његовог политичког и привредног устројства.

Запад је током 19. и 20. вијека развијао, највећим дијелом, либералну и социјалдемократску форму политичког живота означавајући их као демократски пројект, који је некритички називао најбољим и јединим могућим. Данас, у вријеме кризе демократског пројекта, појачане насилним извозом „демократије“ у њеном неолибералном облику у незападне културе и цивилизације старе и по више хиљада година, књига *Агора и олтар* нуди излаз из догматског увјерења да је либерална демократија алфа и омега сваког демократског политичког живота, коју као такву треба проширити на цијели свијет. Аутор

с правом поставља критичко питање: „... да ли је демократија особеност само западне цивилизације или је она универзална појава и општељудска вриједност, и колико се подудара општи ток друштвене модернизације и демократизације са западњачењем – прилагођавањем других друштава европском узору. У оваквим околностима природно је да се запитамо да ли смо олако заборавили властито наслеђе“? А то наше наслеђе је, према аутору, благодатно-саборни дух православне културе. Њу су словенски народи – Моравци, Бугари, Срби и Руси примили у 9. и 10. вијеку. Византија је својим духом прожелла словенски свијет, пише аутор и додаје: „Као што су византијски богослови у Божанском Откривењу и хришћанском учењу видјели истину вишу од древне философије, у начелу саборности би се могла видјети виша истина демократије. Њихову међусобну везу не треба порицати, већ, напротив, треба је тражити...“. Као резултат свог истраживања античке демократије и православне саборности проф. Куљанин изводи сљедећи закључак: „*Саборна демократија* је модел друштвеног и политичког живота који се може засновати и развити на исконским тежњама народа *просвећених православним хришћанством*“.

Оригиналноост покренутих питања, методолошка утемељеност и философска разрада темељних категорија демократије и саборности, као и савременост проблематике, чине књигу *Агора и олтар* проф. Бранимира Куљанина значајним доприносом политичкој теорији, а вјерујемо и могућој новој политичкој пракси нашег доба.

Научна посвећеност теми условља и могућности стварања друштвено-политичког поретка који извире из самих начела византијско-словенске цивилизације и културе је снажно присутна и у другим списима аутора. **10 бодова**

Б. Куљанин (2015), *Русија и евроазијска идеја*, Бања Лука: Удружење Српско-руски мост, с. 402, ISBN: 978-99955-731-3-3.

Интернет верзија: http://srpsko-ruski-most.org/documents/Rusija_i_evroazijska_ideja.pdf.

У времену глобалног устројавања свијета не само у области привреде, науке и технике већ и политике и културе, поставља се питање могућих путева и граница успостављања једног општег поретка. Књига *Русија и евроазијска идеја* даје један критички одговор на наведене изазове савремене глобализације, посебно политичке и културне. По аутору, глобализација не може да превлада различите културно-цивилизацијске основе којима припадају разни народи и државе свијета, због тога некритички намеће једну цивилизацију као универзални и хегемонистички модел за формативање свих и свега. Ријеч је, наравно, о западноевропској и англоамеричкој цивилизацији коју аутор означава прометејском. Та цивилизација је током модерне постала надмоћна у привредном, војном и научно-техничком смислу. Ова култура претпоставља прометејског човјека који тежи да покори и влада како природом тако и друштвом. Управо због свијести о својој надмоћи она је себе схватила и наметнула се као универзални модел цјелокупног личног и друштвеног живота. Писац књиге се аргументовано и критички супротставља ставу универзализовања заснованом на моћи постављајући у први план цивилизацијску и духовну основу изграђену и наслијеђену кроз самосвојну историју народа и култура. Ово посебно показује на покушајима некритичког преноса западних облика политичке демократије на руско тло, које је имало погубне посљедице за мјесно друштво и културу. Оно је наметнуло као искључиво мјерило дјелотворност и техничку организацију управљања и контроле привредног и политичког живота, потискујући духовне

вриједности руске културе. Аутор показује да су Русија и евроазијска идеја могућа друга и друкчија основа повезивања на свјетском плану. Не ради се само о геополитичкој идеји супарничкој евроатлантским моделима неолибералне привреде, друштва и политике, већ о покушају заснивања евроазијске философије политике и историје на вриједностима њених древних култура – православне, хиндуистичке и других. Основна идеја ове књиге је да се не могу вјештачки калемити установе једне на друге цивилизације, које имају своју властиту, друкчију историју и културу. У том смислу се осавременује философија културноисторијских типова (Н. Данилевски, К. Леонтјев и други) насупрот формационом приступу европоцентричне философије историје, која свјетску историју своди на универзални закономјерни ток настанка и развоја друштвено-историјских формација.

Руски културно-историјски тип је настао као резултат особене историје ове земље и народа. У средишту истраживања је духовна, културно-цивилизацијска особеност Русије. Зато су посебно разматране категорије народа, цркве и државе и њихов међусобни однос унутар свијета живота током драматичне историје земље смјештене у средишту свијета, на вододјелници толиких култура и полова свијета – Истока и Запада. Из тог односа се освјетљава велика тајна руске идеје, која се читује у близини свјетовног и духовног живота и у сусрету цркве и државе. Аутор утврђује да утолико руска држава није само правно-техничка организација заједничког живота већ има и своју идејну, духовну енергију.

Али Русија није могла избјећи утицаје Запада, који су били корисни а и разорни за њено друштво и саму државу: «Заокрет ка Западу је отрјежњавао Русију – враћао јој способност да се преиспита и кроз нове задатке створи свој нови поредак и стратегију». Према аутору, оно погубно придошло почетком 20. вијека са Запада у Русију био је комунизам и тоталитаризам, односно крајем 20. вијека анархолиберализам и неолиберални утицаји који стварају потрошачко друштво.

Исцрпном упоредном анализом атлантизма и евроазијства, њихових идејних основа и друштвено-политичких поредака, Куљанин је показао да је упркос сталним продорима западних идеја Русија сачувала свој самобитни етос и начин друштвеног живота који ју је и у временима најдубљих криза током дуге историје спасавао од пада у нихилизам и релативизам. Предности евроазијства се показују као несумњиве. Писац књиге утврђује да терет велике руске државности може носити само дружељубиви, несебични народ чији је дух различит од западног прагматичног индивидуалистичког етоса. Руско-евроазијски друштвени тип је увијек одликовала вјера у више вриједности и смисао живота.

Насупрот новој, трећој насилној геополитичкој прерасподјели свијета коју је покренуо Запад вод вођством САД, након два њемачка покушаја, Русија нуди нову хронополитику - мирно повезивања народā и земаља кроз равноправну сарадњу различитих евроазијских култура и цивилизација. Аутор показује да се завршава епоха западне владавине свијетом и да настаје ново историјско доба у ком ће се средиште живота преселити на Исток. Наш задатак је да властитој цивилизацији – византијско-словенској обезбједимо достојно мјесто у том новом свијету. Књига *Русија и евроазијска идеја* се појавила у жеку трагања за српским националним идентитетом у процјепу између Европске уније и Евроазијског савеза, њена савременост и научна утемељеност чине је значајним доприносом могућности правилног историјског избора. **10 бодова**

Члан 19.9. оригинални научни рад у научном часопису националног значаја

Б. Куљанин (2013), *Источно питање у Пишчевом дневнику Достојевског*, Годишњак 3/2013, Бања Лука: Друштво чланова Матице српске у Републици Српској, с. 93-150, ISSN 2233-1468, UDK 821.161.1:327, DOI 10.7251/GMSSR1403093K.

Русија као наследица Византије, њени односи с Западном Европом, првенствено православља с католичанством и протестантизмом, начело саборности и његов однос према идеји Француске револуције (слобода, једнакост, братство) су теме овог рада.

Аутор назначени проблем проналази већ у спору словенофила и западњака. У средишту тог спора су православна вјера, колективна свијест народа и политичко искуство самодржавља. Сва три момента су доводили у питање западњаци и одбацивали их у име просвијећеног атеизма, индивидуализма и либералне демократије. Достојевски је у свом часопису убједљиво показивао да је морал основ друштва и да се оно не може изградити без вјере, само на науци и разуму. Утолико, закључује аутор текста, слобода човјека и на њој заснована морална одговорност личности су темељ друштва. Због тога се он позива на хришћанску заједницу као вриједносни идеал за преображење народа кроз самосвјесну метаноју, покајање и самопреиспитивање.

Насупрот грађанском друштву заснованом на хришћанском моралу љубави и братству, људској савјести, либерали и социјалисти иду у крајности први индивидуализма, а други колективизма. У том смислу су изгубљени хришћански идеали на Западу. Али они су сачувани код народā православне културе и духовности. Због тога је хришћански дух могао покренути Русију да помогне балканским народима да се ослободе турског ропства, без освајачких намјера. Аутор је стога сагласан с увјерењем великог руског књижевника и мислиоца да будућност Европе и свијета припада поствизантијској култури. **6 бодова**

Б. Куљанин (2013), *Постмодернистички либерализам*, Политеиа 5, Бања Лука: Факултет политичких наука, с. 177-196, ISSN 2232-9641, UDK 316.334.3, DOI 10.7251/POL1305177K.

Интернет верзија: http://www.fpnbl.org/casopis/politeia_5.pdf.

Политичка постмодерна, која се преокренула у контрамодерну, односно неолиберални глобализам, судбина демократије у савременим индивидуалистичким друштвима, социјални расизам и амерички глобални империјализам су питања разматрана у овом раду.

Аутор заступа хипотезу да се савремени неолиберализам суштински разликује од класичног либерализма, у мјери у којој се постмодерна разликује од модерне. До заокрета је дошло крајем шездесетих година прошлог вијека. Умјесто слободе и благостања, које су обећавали земљама које су ушле у раздобље „транзиције“, наводно мирног преласка у капитализам уласком у „европски дом“, крајем осамдесетих и почетком деведесетих – отворио се процес њиховог новог поковања и зависности.

Када је почетком новог миленијума цијели свијет ушао у дубоку кризу створио се простор за критичко преиспитивање. У том контексту аутор текста пита шта је савремени неолиберализам, идеологија која доминантно и некритички влада у нашем времену? Након урушавања идеологије комунизма либерална идеологија се није више могла хранити његовом критиком. Либерални идеолози су умјесто стварања постиндустријског друштва главни улог ставили на капитал-однос и стварање глобалног тржишта. И умјесто производног капитала, главна пажња је усмјерена на финансијски капитал и неограничено

освајање тржишта. Невиђено раздвајање производње и добити у постмодерном свијету је довело до уништења социјалне државе, пропадања образовања, науке и културе и нестанка средње класе, закључује аутор.

У том свјетлу, нови индивидуализам је свео грађанску демократију на формалну и довео до деиндустријализације, окренувши се криминалним спекулативним праксама прерасподјеле. Уношење економског рачуна у све области друштвеног живота је у име економске добити довело до одбацивања свих личних и друштвених вриједности и норми.

У модерном времену стварања јединственог тржишта велику улогу имали су политичка воља и културно наслеђе. Показало се и да грађанско друштво не може постојати без државе, доведена је у питање неолиберална доктрина. Равнотежа приватног и јавног је формула дјелотворности друштвених и политичких установа. Још једном се показало да је критика социјалистичког искуства била више рушилачка него стваралачка.

На мјесто либералног типа човјека (капиталисте, припадника „средње класе“, радника) на позорницу је ступио потрошачки тип „економског човјека“. Због тога је, тврди аутор, либерална идеологија објавила „крај историје“ да би осујетила било какву критику и промјену постојећег модела глобалног капитализма. Глобална економска и политичка моћ је довела до пропадања свих области друштвеног живота у цијелом свијету. Слом социјализма је омогућио либералима да увелико пониште сва достигнућа човјечанства у 20. вијеку.

За остваривање тог циља Запад користи првенствено омладину и мањинске етничке и вјерске скупине, етносепаратистичке покрете. Постмодернистички либерализам подстиче побуну нагонā против разума и морала отуђујући личност од друштва. Ауторитативне националне државе и владе су препрека њеној слободи. Пут од сексуалне до данашње криминалне револуције, разградња националних друштава и држава је увод у стварање америчког једнополарног свијета. Изазивањем управљаног хаоса Америка руши и велике полиетничке државе, док начела људских права и права на самоопредјељење користи селективно, зависно од тога да ли служе њеној империјалистичкој политици.

Изазивањем етничких и вјерских подјела, „сукоба цивилизација“ Америка и Запад одвраћају пажњу Евроазије, главне и најрањивије мете њиховог освајачког похода, али и других области свијета од најважнијег – социјалног питања, које након слома социјализма поново избија свом снагом на драматичну позорницу савременог свијета.

Аутор тврди да се реколонијацијом успоставља нови свјетски социјал-дарвинистички поредак. Западне елите либералној демократији и слободном тржишту дају расни карактер тековина својствених само западном бијелом човјеку. Западна империјска идеологија је народима Истока и Југа намијенила улога свјетске периферије. **6 бодова**

Члан 19.12. прегледни научни рад у часопису националног значаја

Б. Куљанин (2013), *Неолиберална демократија*, Радови 17, Бања Лука: Филозофски факултет, с. 67-85, ISSN 1512-505 X, УДК 321.7:323.1, doi 10.7251/RAD1301067K.

Интернет верзија: <http://radoviff.org/fileadmin/radovi/Radovi%2017.pdf>.

Шта је стварно либерална демократија за савремени свијет, његово духовно-историјско биће, није ли њена глобализација нови расизам, који поново у први план политичког живота истура једну социјалну идеју, пита се аутор текста? Какву је улогу демократија одиграла у новом, постблоковском свијету питање је које истражује у овом раду.

Крајем '80-их и почетком '90-их либерална демократија је оглашена за коначну побједу народних тежњи за слободом и бољим животом. Фукујама је најавио и крај политичке историје кроз глобализацију тог типа демократије. Земљама бивше „социјалистичке заједнице“ је обећан и улазак у врли европски - слободни, цивилизовани свијет.

У бившим социјалистичким земљама никле су бројне демократске странке, које су се издавале за истинске представнике народа и народних интереса. Слободни свијет и његов изум – либерална демократија су славили своју побједу.

Данашња криза показује да ни издалека није тако како су „побједници“ у Хладном рату обећавали. Пропадање бивших социјалистичких земаља је било предигра кризе Запада, која се не смирује и најављује нове таласе потреса.

Либерална демократија, која је крајем прошлог вијека и на јужнословенским просторима прихваћена као образац савременог „напредног“ друштва, се протеклих година показала као губитнички избор. Либералне реформе су довеле до слома социјалне државе, деиндустријализације и општег пропадања. Неолибералистички индивидуализам и формална буржоаска демократија путем политичких технологија разарају вољу народа као историјског субјекта засновану на културном, духовном наслеђу, у ком су садржане све његове највише вриједности и норме.

Тако створена прагматична воља већине даје првенство тренутном интересу над истином и правдом. Либерална теорија појединца као рационалног егоисте се подудара са тежњом западне метрополе савременог постблоковског свијета да на рушевинама националних држава построји глобално, „отворено друштво“ - нови, расистички свјетски поредак.

Истинска грађанска сагласност се заснива на усвајању заједничких вриједности. Свијету је потребан повратак друштвено одговорне личности и друштва као заједнице људи које не повезује само себични, првенствено материјални интерес, већ и више вриједности. Подметањем „сукоба цивилизација“ деструктивни постмодернистички либерализам и демократија не могу замаглити *социјалну идеју* и социјално питање, које након слома совјетског комунизма поново искрсава на драматичној позорници савременог свијета.

6 бодова

В. Kuljanin (2013), *Socijalna država i postmodernistički socijalni darvinizam*, Argumenti 18, Banja Luka: Savez nezavisnih socijaldemokrata, s. 9-30, UDK 329.14:[172:141.7.

Интернет верзија: <http://www.snsd.org/images/dokumenti/argumenti/argumenti18.jpg>.

У овом раду аутор текста истражује савремену проблематику државе након Хладног рата. По његовом мишљењу Запад је увјерен у своју «побједу» након Хладног рата, због тога објављује «крај историје» (Фукујама). У међувремену, показало се да пустошење земаља бивше «социјалистичке заједнице» («другог свијета»), али и других дијелова свијета, као и дубока, системска криза савременог Запада, ни у ком случају не потврђују сигурност либералне демократије, већ указују на могуће дубље промјене. Ради се о процесу слома западне модерне, која се у «постмодерни претворила у противмодерну». Разградња свих великих тековина савремене историје, међу њима и социјалне државе, па и саме личности и друштва, посебно узнемирује. Због тога свијет мора тражити и наћи излаз из савремене кризе. Гдје је он, пита се аутор? Налази га у искуствима источних цивилизација. На том наслеђу се, по њему, може изградити нова парадигма успјешног глобалног развоја мимо стереотипа антропоцентризма и глобализованог тоталитаризма. Природа, човјек и људско друштво се могу безбједно и дугорочно развијати само на коеволуционој основи.

Аутор закључује да побједа Запада у Хладном рату «није била 'крај историје', односно коначна планетарна победа либералне демократије, како је он хтео да је представи, већ улазак у ново раздобље светске историје, у ком ће све културе и цивилизације морати створити нове идеје, након слома модерне, да би уопште опстале».

Постмодерни нихилизам и социјални дарвинизам, критички примјећује професор Куљанин, довео је у питање тековине људске историје, а не само социјалне државе и политике коју је она водила током последња два вијека. Обнова социјалног и људског капитала је најважнији задатак савременог друштва, које се глобализује. Због тога, закључује аутор, коеволуциона парадигме развоја и изградња нових друштвених пракси треба да обнови расцијепљену цјеловитост личности и друштва нестале током једносмјерног развоја на западном моделу економистичког и индивидуалистичког разумијевања човјека и друштва. **6 бодова**

В. Куљанин (2013), *Евроазијски savez*, Argumenti 19, Banja Luka: Savez nezavisnih socijaldemokrata, s. 91-132, UDK 327 (4+5).

Интернет верзија: http://www.snsd.org/images/dokumenti/argumenti/argumenti_19.pdf.

Главни предмет овог рада су нови савези које је „створила“ глобална политика Запада након његове „побједе“ у Хладном рату, односно њихови пандани - Евроазијски савез ЕАС, са својом безбједносном и економском организацијом (Организација Уговора о колективној безбједности ОДКБ и Евроазијски економски савез ЕЕС), затим, стратешки савез Русије и Кине – Шангајска организација за сарадњу ШОС, и свјетски савез држава које се супротстављају западном империјализму – Група Бразил, Русија, Индија, Кина, Јужна Африка, БРИКС.

Чланак је углавном посвећен аналитичком просуђивању културно-цивилизацијског и политичког значаја Евроазијског савеза. Ријеч је о новом савезу који настаје на постсовјетском простору и обједињава Русију, Бјелорусију и Казахстан, који су крајем 2011. г. објавили да стварају Евроазијски савез земаља са јединственим политичким, правним, безбједносним, економским, социјалним и културним простором. По мишљењу аутора, овај пројекат иако у зачињању, може имати глобални утицај. Зато, без обзира на просторну удаљеност, не смије остати без интереса и за друге државе и народе. Он одлучно тврди да Србе не може да не интересује тај пројекат, из више међусобно повезаних разлога. Због тога закључује да српски народ своје мјесто у свијету треба да ствара у заједници са Русијом и њеним пријатељима и савезницима. Стварање ЕАС је добар начин да се та насушна потреба оствари. **6 бодова**

В. Куљанин (2014), *Raspeće Ukrajine*, Argumenti 21, Banja Luka: Savez nezavisnih socijaldemokrata, s. 155-202, UDK 321.6194(477).

Интернет верзија: http://www.snsd.org/images/dokumenti/argumenti/argumenti_21.pdf.

Аутор текста указује да догађаји у Украјини 2013-'14. г., улога САД и Европске уније у њима, као и неосноване оптужбе Русије за присаједињење, наводну анексију, Крима, показују да се постмодернистички либерализам све отвореније на свјетској политичкој позорници појављује као (нео)фашизам.

Поход Запада на свијет је у Украјини потпуно показао своју праву нарав. Маска демократије је збачена, „револуција“ је проведена са свом безобзирношћу твораца „новог

свјетског поретка“. Суманути украјински неонацисти, „бандеровци“, су без имало двојбе дали на знање ко иза њих стоји. Пропаст Запада је ушла у своје завршно раздобље. Политичка инфраструктура Pax Americana већ постоји, амерички амбасадори широм свијета, посебно у слабирм и незаштићеним земљама, се већ сада понашају као намјесници империје. Сјена Великог инквизитора се наднијела над свијетом.

Насупрот покушајима да је оптуже за национализам и империјализам, Русија треба да настави путем мирног, добровољног уједињавања евроазијских земаља и народа у напредну и богату заједницу. Начело њене борбе треба да буде стваралачка слобода на добро цијелог свијета. Свјетска финансијска олигархија и либерални (бес)поредак од тога сигурно неће бити на добитку, зато треба бити спреман на мучну борбу са њима за истински отворен и слободан свијет.

Обнова друштва и привреде захтијева заједнички напор духовно блиских православних, као и других народа и земаља. Срби требају дати свој обол за излазак из тешког стања у ком се налази православна цивилизација и цијели саремени свијет. **6 бодова**

В. Кулјанин (2014), *Veliki rat 1914-2014*, Argumenti 22, Banja Luka: Savez nezavisnih socijaldemokrata, s. 65-141, UDK 94(497.11)1914“/1918“.

Интернет верзија: http://www.snsd.org/images/dokumenti/argumenti/argumenti_22.pdf.

У овом обимном раду тема је промишљање значења *Источног питање* у 20-21. вијеку. Оно је у протеклом стољећу било првенствено питање рата Германа и Словена. Велики европски или Први свјетски рат 1914–'18. аутор разматра у хоризонту овог *питања*. Са Првим свјетским ратом отвара се вијек великих ратова – преко Другог свјетског и Трећег, хладног рата, до најновијег, необјављеног Четвртог свјетског рата, којим САД настоје да поробљавањем Евроазије доврше своју неформалну империју. Аутор закључује: догађаји на прелому 20-21. вијека показују да је, након слома двополарног поретка, *Источно питање* поново отворено, да се у његовом средишту данас налази *византијско-словенска цивилизација* – првенствено њени носиоци, српски и руски народ и њихове државе као средишње земље Балкана и Евроазије. Почетком '90-их свијет је ушао у дуги, стратешки нестабилни, 21. вијек. Дестабилизовање је започело рушењем Југославије, а настављено крсташким походом океанског свијета предвођеног атлантским Западом на Русију - стуб древне православне идеје саборности, могуће алтернативе новог и слободног свјетског повезивања. Зато аутор излаз из глобалне кризе види у заокрету према Истоку. Због тога, по њему, источноевропски народи требају развити своје властите националне и цивилизацијску стратегију ослобођења, уједињења и развоја византијско-словенског свијета. Будућност словенских и православних народа је у властитој, а не у туђим цивилизацијама и политичким заједницама. Очување и развој њихових националних култура могућ је само у њој. Да би друштво напредовало потребан је истински демократски друштвени и политички поредак. То је демократија која једнако уважава права и интересе појединца и заједнице, почев од породице и насеља до нације, државе и цивилизације. Без сретних људи нема сретне заједнице. Али, без духа заједништва и међусобног разумијевања, тешко да ико у таквом друштву може бити сретан. По мишљењу аутора текста, индивидуализам и колективизам су крајности које могу само да штете здравом развоју личности и друштва. Искуство насилног колективизма (комунизам, социјализам) и разорног индивидуализма (либерализам) би нас требало поучити да стално тражимо и проналазимо неопходну мјеру и равнотежу у односима између бројних

учесника све сложенијег друштвеног и политичког живота на начелу слободног развоја за све. Иако је социјалистички атеизам током 20. вијека удаљио народ од вјере, хиљадугодишња прошлост је преживјела у срцима људи тј. у духовном памћењу. Зог тога виши смисао живота не може бити у материјалном посједовању. Из свијета саможивости и сујете треба се вратити духовном животу, тек тада се може разумјети да величина и снага човјека почива на искуству истине и правде.

Православна култура је преко Константинопоља – Новог Рима (*хиљадугодишњег првог Хришћанског источно-ромејског царства*) просвијетила балканске народе, Кијев, Грузију, и створила ново хришћанско православно царство – Москву (*Трећи Рим*). Послије раскола са првим Римом у 11. вијеку и повезивања западног хришћанства са империјалном „римском идејом“ кроз папство, реформацију, противреформацију, ренесансу, просвијећеност, и хуманистичке тоталитарне поретке (*француска буржоаска и социјалистичка револуција, нацифашизам и америчко-европски глобализам*) православно исток је остао духовна оса, на размеђу јудео-хришћанског западног и исламског свијета.

Бољшевичка и „либерална“ револуција су Русију учиниле слугом безбожних сила, које је потресају још од смуте с краја 15. вијека. Бољшевичка револуција је била псеудорелигиозни апсолутизам, а „либерална“ бал цинизма и похлепе.

Инквизиција и Наполеоново освајање Европе, Први и Други свјетски рат, нацифашизам и „нови европски поредак“, и, коначно, данашњи поход Запада на Исток, покушај стварања „једнополарног свијета“ и „новог свјетског поретка“ су само раздобља развоја империјалне идеје, насилног постројавања свијета без унутрашњег, духовног препорода човјека.

Прва жртва те политика био је током савремене историје „најкривљи“, најистуренији према Западу православно српски народ. Београд, српска престоница је рушен први и 1914. и 1941. и 1991. године. У том контексту аутор сагледава значај Евроазијског савеза као реалне могућности вишеполарног свијета. Такав свијет може да очува самобитност српског и других словенских и православних народа, тврди аутор овог рада. **6 бодова**

В. Kuljanin (2014), *Politika, istorija i kultura*, Argumenti 23, Banja Luka: Savez nezavisnih socijaldemokrata, s. 127-151, UDK 930.85:32, DOI: 10.7251/ARG1423127K.

Интернет верзија: http://www.snsd.org/images/dokumenti/argumenti/Argumenti_23.pdf.

Аутор текста разматра однос политике, историје и културе у хоризонту развоја и напредовања слободе. Он критикује глобално ширење западњачке моћи, која неуморно покоравала свијет, након што је с пута уклонила главну препреку – СССР. Ако су људи повјеровали Западу почетком 1990-их, убрзо се показало да га не воде племените намјере и универзалне вриједности већ себични интереси удружених империјалистичких сила научених да живе на туђи рачун. Глобализација „западних вриједности“ је већ упропастила многе земље и народе. Историја показује да се друштва не граде на сили већ на духу и култури.

Савременом глобализованом свијету треба заједнички систем вриједности да би људи могли да живе у миру и сарадњи. Вјере су својевремено повезивале разне народе у јединствене духовне заједнице на великим просторима, али оне данас, у глобализованом свијету раздвајају људе. Живјети у духу највиших вриједности значи бити отворен према читавом духовном наслеђу и богатству свијета. Комунистичка забрана вјере није

ријешила проблем. Савремени глобални свијет је у доброј мјери секуларизован па није у могућности да индукује дубље духовне вриједности. Саборно јединство у љубави и слободи је историјско искуство Христове Цркве, којем су тежиле и велике православне теократије – Византијска и Руска империја. „Крај историје“ је покушај одузимања слободе, не само прошлости већ и будућности, великим народима и цивилизацијама старијим и духовно плоднијим него што је савремена атлантска, која је наумила да покори свијет пустошећи га. Аутор сматра да против империјалне политике савременог Рима треба објединити напоре цијелог свијета да би се сачувало духовно богатство стварано хиљадама година. **6 бодова**

Б. Куљанин (2014), *Благодатно-саборни дух руске православне културе*, Ревена 5-6-7, Бања Лука, с. 147-179, ISSN 1986-8030.

Интернет верзија: <http://www.markos.ba/revena/webrevena.pdf>.

У овом раду писац истражује унутрашњи саборни дух православне културе насупрот спољашње принуде закона, који је постао основ модерног либералног индивидуализма. Истраживањем целокупне руске културе од језика и књижевности, преко црквене умјетности до музике открива се њено дубоко православно-хришћанско наслеђе, изражено у духу саборности. Из саборности произилази особеност руског начина живота. Због тога Русији је потребан повратак том животворном духу. Тај дух, по мишљењу аутора, прожима лични и друштвени живот, јер постојано, преко мишљења и осјећања повезује људску временитост са вјечношћу. На тој основи православна просвијећеност природно тежи духовној цјеловитости и мудрости. Због тога су благодат и из ње потекла саборност основа православне културе. Оне одређују карактер руске умјетности различитих историјских доба и праваца. Хијерархија Закона и Благодати обиљежава историју руског хришћанства и писмености. Благодат је источник саборног начела православне духовности. За руску културу најплодније су њене саборне православне вриједности. Оне су трајна, историјска основа народног живота и културе. **6 бодова**

Члан 19.13. уводно предавање по позиву на научном скупу националног значаја, штампано у цјелини

Б. Куљанин (2013), *Криза и будућност савременог свијета*, Зборник Балканско раскршће, Бања Лука, Европски дефендологија центар, с. 16-35, ISSN 978-99955-22-64-3, UDK 327.39:911.3(497.6).

Интернет верзија: <https://defendologija.files.wordpress.com/2014/05/balkansko-raskrsce1.pdf>.

У овом раду предмет је разматрање питања положаја Босне и Херцеговине између евроатлантских (НАТО и Европска Унија ЕУ) и Евроазијског савеза ЕАС (Организација уговора о колективној безбједности ОДКБ и Евроазијски економски савез ЕЕС). То је сложена проблематика која захтијева вишеслојан прилаз. Основне теме у њеном оквиру су:

- 1) Глобализација и проблеми савременог свијета, односно питања савремене цивилизације и културе у свјетлу глобалистике;
- 2) Културно-цивилизацијска, политичко-правна, научно-технолошка, економска и социјална питања и теме значајне за положај Босне и Херцеговине у савременом свијету;

3) Сјеверноатлантски савез НАТО и Европска Унија, односно теме и питања евроатлантских интеграција;

4) Организација уговора о колективној безбједности ОДКБ и Евроазијски економски савез ЕАС, тојест теме и питања Евроазијског савеза;

5) Оптимална алтернатива, односно питања избора Босне и Херцеговине, Републике Српске и Федерације БиХ на размеђу евроатлантских и евроазијских интеграција.

Овај рад је покушај сразмјерно цјеловитог приступа датом задатку. У њему се утврђује више међусобно повезаних закључака.

Притиску Запада за улазак српских земаља у евроатлантске савезе – НАТО и Европску Унију - треба се супротставити окретањем Русији и Евроазијском Савезу.

Успостављање византијске, православне икумене као самосталног субјекта савремене историје је *први* и најважнији задатак на ком требају радити земље које јој припадају.

Пред Русијом као први стоји троструки задатак: обнове њеног друштва, политичког уједињења историјске Русије и обнове јединства постсовјетског простора.

Балкан, постојбина три православна народа – Грка, Срба и Бугара, треба да се придружи Евроазијском Савезу.

Српски народ треба да створи своју јединствену српску државу на својим историјским просторима.

Са Румунијом треба развијати добре односе, чиме би се успоставила копнена веза Балкана са Русијом, матицом православне цивилизације и словенског свијета.

Други задатак је обнова словенске свијести и заједништва словенских народа.

Успостављање *modus vivendi* с муслиманским свијетом је обавезан *трећи* саставни дио евроазијске политике источно-хришћанске цивилизације у цјелини.

Четврти кључни задатак српске евроазијске политике је преусмјеравање на Исток, на Тихоокеански басен који постаје привредно и друштвено средиште свијета.

Израда политичке стратегије подразумијева обједињавање свих снага друштва на том задатку.

Глобална депресија и припрема за могући непосредни сукоб великих сила траже мобилизацију цијелог српског друштва. **6 бодова**

Б. Куљанин, *Русија и Балкан*, Зборник Политике (не)пријатељства, Европа и Балкан Истраживање политике идентитета ЕУ на „Западном Балкану“, Бања Лука: Балканолошки истраживачки центар, с. 109-191, ISBN 978-99976-652-0-1, UDC 911:32(470)(497), DOI 10.7251/PNPSR1501005K.

Интернет

верзија:

https://www.academia.edu/15616127/%D0%9F%D0%9E%D0%9B%D0%98%D0%A2%D0%98%D0%9A%D0%95_%D0%9D%D0%95_%D0%9F%D0%A0%D0%98%D0%88%D0%90%D0%A2%D0%95%D0%89%D0%A1%D0%A2%D0%92%D0%90

У контексту савремене (гео)политике аутор истражује значење и значај Евроазијског савеза, у склопу питања да ли нам он нуди нешто ново и боље него што је Европска унија. Он се пита да ли је ЕУ наша неумитна судбина, као што тврде њени представници? И да ли НАТО има свој пандан? По аутору, савремена кретања се могу схватити и разумјети само ако се зна читава историја европске и свјетске цивилизације. Јер, култура сабира хиљадугодишња искуства, она успоставља одређени начин мишљења и понашања карактеристичан за поједине народе и државе. Да би успјешно рјешавали актуелне

проблеме, елита, власти, а и народ требају схватати историјски смисао догађаја, како би адекватно одговарали на њихов изазов. Човјек треба да се научи да мисли сам, својом главом, а не да се ослања на ауторитете. У противном од древних вијекова наслеђујемо њихове грешке, а не рјешења. Дипломатија и умијеће државног управљања треба да рјешавају проблеме у њиховом раном раздобљу, а не када постану горући, пријетећи ратовима и падом друштва у хаос.

За здрав живот потребан је истински културни оптимизам најширих слојева становништва. Тога данас на овим просторима нема. Ипак, са појавом идеје и политике стварања Евроазијског савеза српски народ из безнадежног може да пређе у стање наде и духовног узлета. Прагматични прилаз животним проблемима и управљање народом треба замијенити дубљим, културно-историјским увидом који ће омогућити *развој*, посебно младог покољења. Уски прагматизам, гашење свакидашњих проблема, треба да замијени осмишљена политика развоја.

Све јаче испољавање фашизма у низу европских земаља је пријетња слободи, па чак и опстанку словенских народа. Иза маски либералних и социјалистичких, демократских покрета често стоје прикривене назадне идеологије. Фашизам је, поново након пораза у Другом свјетском рату, стварна опасност пред којом се налази савремени свијет. **6 бодова**

Члан 19.15. научни рад на научном скупу међународног значаја, штампан у цјелини

Б. С. Куљанин (2014), *Русская идея в постмодерном мире. Балканское направление русской политики*. Москва: Московский государственный университет имени М. В. Ломоносова. ФИЛОСОФСКИЙ ФАКУЛЬТЕТ, Кафедра философии политики и права, Цивилизационная миссия России, XI Панаринские чтения, Пушкино: Центр стратегической конъюнктуры. С. 101-114, ISBN 978-5-906233-88-2.

Интернет верзија: <http://conjuncture.ru/wp-content/uploads/2014/11/book-panarin-2014.pdf>.

Рад *Руска идеја у постмодерном свијету*. Балкански правац руске политике (*Русская идея в постмодерном мире. Балканское направление русской политики*) објављен у зборнику радова са десетог годишњег скупа Филозофског факултета Универзитета Ломоносов посвећеног једном од најзначајнијих савремених руских философа и политолога А. С. Панарину разматра нека од круцијалних политичких питања савремености у свјетлу руског духовног и културног наслеђа. Посебан значај се даје (гео)политичком питању Балкана и његовим народима у контексту њиховог *цивилизацијског одређења*, који се од стране западних идеолога често занемарује. Куљанин критички увиђа да је Панарин, иако вјеран руској идеји, често испод нивоа великих мислилаца, првенствено Николаја Фјодорова. Он је донекле недосљедан у поимању и тумачењу историјског мјеста и свјетског значаја Русије као наследнице византијске културе и цивилизације. На тој основи аутор закључује да се Русија није «клатила» између Истока и Запада, већ се повијала под теретом бремена које је носила у остваривању позвања земље и народа просвијећеног културом и духом православног хришћанства. Из овога проистиче и путоказ за савремену руску, као и српску политику.

У политичком сусрету и култури дијалога између водећих евроазијских цивилизација, у чијој су основи религије као поредак вриједности и норми и начин живота (православно хришћанство, будизам, мухамеданство), Панарин предвиђа настанак нове свјетске стварности. Истраживања положаја византијско-словенске цивилизације у савременом

свијету показују да она има могућности да обнови свој свјетско-историјски значај на основи хришћанског и просвјетитељског хуманизма. Своју будућност она треба да ствара у *заједници православних и словенских народа и држава* повезаних заједничким поријеклом и језиком, културом, вјером и историјом. *Стваралачки развој православне хришћанске културе и заједништва словенских народа су пут у будућност*, а не некритичко преузимање туђих модела друштва и државе. Крај 20. вијека, мучне '90-те су показале сву погубност неуважавања властите културе и поклоничког преузимања туђег. Аутор недвосмислено увиђа да се са обновом економске и политичке моћи, а и угледа Русије, као главног ослонаца мира и сарадње на евроазијском простору, отвара нова могућност самосталног развоја поствизантијског и словенског свијета на темељима његових културноисторијских вриједности. У том свјетлу он може постати угаони камен једног новог поретка. **5 бодова**

Б. Куљанин (2012), *Идеологија глобализма и руска идеја*, Зборник Русија и Балкан у савременом свијету, Бања Лука: Удружење Српско-руски мост, с. 367-494, ISBN 978-99955-731-0-2.

Предмет овог рада је критичка анализа дјела руског филозофа и политолога Александра Сергејевича Панарина, који се бави промишљањем политике савременог свијета и положаја Русије у њему. Ријеч је о цјеловитом и увјерљивом тумачењу пресудних политичких феномена 20. вијека, а посебно оних догађаја који су обиљежили његов крај. Предмет анализе је идеологија и пракса савременог глобализма, која у међународној политици производи и одржава стање непрекидног грађанског рата. На дјелу је нови фетишизам тржишта и монетаризам. Он је на друштвеном плану повезан са социјал-дарвинистичким расизмом, који разара традиционална друштва и личност укоријењену у тековинама хришћанског и модерног хуманизма. Да ли постоје и који су исходи из овог опасног стања? У прогностичким сценаријима Панарин предвиђа појаву новог типа демократије – *територијалне*, насупротив либералној и социјалној, које нису у стању да рјешавају нагомилане проблеме глобализованог свијета. У том контексту он позива Русију и словенско-византијски свијет да се од поклонства западним идолима и самопонижавања врати православном хришћанству и словенском братству.

Јер, „нови“ свјетски поредак све више показује лице анахроног ауторитарног, али сада већ планетарног расизма. У том свјетлу, на социокултурни и геополитички поход Запада логично је очекивати одговор Евроазије, пророчки предвиђа Панарин. По њему, свијет се налази на прагу новог источног раздобља историје, које ће смијенити презрелу западну модерну. Еколошка, социјална и културна криза захтијева стварање нове парадигме развоја. На политичком плану, излаз се очекује на основи *индо-европске идеје* као одговора на атлантски либерални тоталитаризам.

По мишљењу аутора, пред Русијом, заједно са читавим византијско-словенским свијетом, отвара се могућност да буде субјект алтернативног формационог покрета у ком ће принцип *хронополитике* замијенити геополитичку и социјал-дарвинистичку контролу над земљама и њиховим добрима. Православна цивилизација и култура, на темељу космизма и хришћанског хуманизма, може да поново задобије свој свјетско-историјски значај. Аутор овог текста је увјерен да ће будућа формациона иницијатива, умјесто са Запада, доћи са Истока, а да православно-хришћанска цивилизација има јединствену могућност да постане истинско духовно и друштвено средиште свијета. **5 бодова**

Б. Куљанин (2013), *Срби и четири правца руског евроазијства*, Зборник Србија и евроазијски геополитички простор, Београд: Институт за политичке студије, с. 351-386, ISBN 987-86-7419-268-9, УДК 327:911.3(470+571:497.11).

Интернет

верзија:

http://www.mgimo.ru/files2/2014_02/up45/file_96dc0bce860eed7336756026ffee27e0.pdf.

Аутор текста промишља положај византијске цивилизације у свјетлу хронополитике и руске геополитичке идеје о евроазијском простору. По њему савремена руска евроазијска (гео)политика у себи садржи три слоја: 1) *цивилизацијски*, који је у знаку православне културе, 2) *етнички*, који је у знаку словенских народа и 3) *просторни*, који обухвата заједничко обитавалиште хришћанских и мухамеданских народа. У даљем разматрању се поставља питање односа српске и руске политике и могућности њиховог садејства. Аутор истиче да су Срби данас подијељени, као и Руси, у више држава, али имају заједничку судбину, и зато је разумно поставити питање израде заједничке стратегије за излазак из стања у ком се налазе. Евроазијска идеја може бити основа могуће стратегије, али теже је питање њеног остварења.

У времену општег притиска Запада за улазак српских земаља у евроатлантске савезе (НАТО и Европску Унију) поставља се питање како им се супротставити и како се окренути Русији и Евроазијском Савезу без погубних посљедица. Одговор на ово практично питање аутор види у више упоредних праваца.

Прво, успостављању поствизантијске, православне цивилизације као самосталног субјекта савремене историје и политике је *први* и најважнији задатак.

Друго, Русија треба да се обнови и друштвено и политички уједини на свом историјском простору. Тек тада Балкан, постојбина православних Грка, Срба и Бугара, може да постане дио Евроазијског Савеза. Све ово треба да прати обнова словенске свијести и заједништва словенских народа. То су претпоставке за могућу сарадњу са муслиманским свијетом, што према аутору, чини трећи саставни дио евроазијске (гео)политике источно-хришћанске цивилизације. **5 бодова**

Члан 19.16. научни рад на научном скупу међународног значаја, штампан у зборнику извода радова

Б. Куљанин, *Православна цивилизација у савременом свету*, Међународни научни скуп Афон - уникалное духовное и културное достояние человечества, Београд, 23-26. јуни 2013. (The Holy Mount Athos – the Unique Spiritual and Cultural Heritage of Humanity. International conference, Belgrade, Serbia, June 23-26, 2013)

Интернет верзија: <http://holy-mount-athos.org/en/reports-in-serbian/214-pravoslavnyaya-zivilisaziya-v-sovremennom>.

У овом раду аутор разматра положај источнохришћанске, православне цивилизације у савременом свијету. Опстанак православне и источно-хришћанске цивилизације у цјелини доведен је у питање не само на Балкану, већ и у самој Русији напуштањем светогорског наслеђа. Притисак муслимана, удружених са Западом, посебно тешким чини положај источних хришћана у Закавказју и сјевероисточној Африци - Јермена, Копта и других. Задатак читаве византијске икумене је самоосвјешћење, враћање свом наслеђу и не само

духовно већ и *политичко* уједињење. Савремена историософска, друштвена и политичка мисао своје истинско надахнуће може и треба да нађе у систематским византијским и словенским студијама.

Тражење модела друштвеног и политичког живота и развоја наше цивилизације треба да се ослони на нову парадигму, непосредно супротну прометејској идеји свијета без Бога и против Бога. Рјешење глобалних проблема савременог свијета, а посебно очувања наше традиције и обнова њеног свјетско-историјског значаја је у синергији божанских и људских енергија, у промјени читавог система вриједности и приоритета које је наметнула западна техничка цивилизација.

У кризи савременог свијета је узрок који своје коријене има у темељима западне модерне и просвјетитељства, а излаз из ње треба тражити и наћи у другој, суштински различитој култури и цивилизацији православног хришћанства. Свијетли космизам је метафизика на којој се може и треба градити нови свијет.

Православна вјера и цивилизација, толико оспоравана од западне „браће у Христу“, треба да се отворено суочи с изазовима нашег времена. У рјешавању савремених проблема неопходни су како апофатички, негативни, тако и катафатички, позитивни прилаз. Православна цивилизација тек треба да проговори духом савремености, закључује аутор, у свијету принуде и лажи искреност и добронамјерност су потребнији од свега. **3 бола**

Члан 19.17. научни рад на научном скупу националног значаја, штампан у цјелини

Б. Куљанин (2012), *Постмодернистичка де(кон)струкција личности и друштва у глобалном свијету*, Зборник Друштво знања и личност: путеви и странпутице (де)хуманизације, Бања Лука: Филозофски факултет, с. 365-384, ISBN 978-99955-59-39-7.

Писац рада сматра да проблематику личности и друштва у савременом свијету треба разматрати у контексту глобалних односа које карактерише настојање Запада да успостави своју владавину над другима. Да ли живимо у друштву знања или можда неком другом, отворено је питање. Стратези освајача су наумили да овладају духом људи који живе на тим просторима да би себи потчинили и њихова друштва. Савремени рат се одликује прије свега борбом у области информација - обавјештавања, знања и културе, мада му нису стране ни старе методе војног запосједања и контроле простора.

Аутор себи поставља задатак да испита како се проводи глобална стратегија Запада на плану образовања, науке и културе, односно у области знања и шта треба учинити да се свијет одбрани од мрачне перспективе империје и њеног новог колонизовања, која се намеће савременом свијету. Реколонизација и ново поробљавање свијета је прави циљ Запада, за шта користи идеологију ширења демократије и борбе за људска права, које злоупотребљавају његови идеолози и носиоци моћи.

Друштвене и политичке околности, историјско вријеме у ком живимо не иду на руку истинском развоју науке и образовања. Знање је подређено остваривању себичних интереса једног, мањег дијела свијета. Савремена олигархија својим новцем и моћи, која извире из њега, даје правац развоју читавог интелектуалног и моралног склопа личности и друштва. За заокрет ка обнови хуманистичких вриједности потребна је нова револуција свијести и знања слична оној из времена раног хришћанства. Превладавање постмодернистичког ниҳилизма захтијева заједничке напоре цијелог свијета, а улога интелигенције је посебно значајна. Потребно је извршити промјену аксиолошког система

савременог свијета, у чему источне културе и цивилизације требају имати кудикамо већу, одлучујућу улогу. Византијско-словенска православна цивилизација треба да изучи своје друштвено и духовно наслеђе и протумачи га на стваралачки начин у духу потреба савременог свијета. Треба стварати властите антрополошке, друштвене и политичке стратегије и праксе, а не пристајати на понижавајућу улогу колоније коју нам је намијенио Запад. У том свјетлу треба видјети и „Болоњски процес“ и отклањати грешке које су направљене у лаковјерном извршавању задатака које су нам поставили политички представници западне цивилизације и њених „вриједности“.

Постмодернистички индивидуализам и социјал-дарвинизам, де(кон)струкција личности и друштва као најважнији задатак поставља обнову људског капитала, закључак је овог рада. **2 бода**

Б. Куљанин (2013), *Савремено друштво и „људски капитал*, Зборник Образовању вратити образ, Бања Лука: Европски дефендологија центар, с. 32-50, ISBN 978-99955-22-58-2, UDK 316.334.2/3:32.019.5.

Интернет верзија: http://www.defendologija.com/pdf/obrazovanju_vratiti_obraz.pdf.

У раду се разматра актуелно политичко стање у Босни и Херцеговини, коју аутор текста види као протекторат у коме колонизатор обликује политички подобни тип личности и друштва. Мека сила (soft power) је усмјерена на разарање цивилизације социјалним технологијама неолиберализма. У том контексту аутор текста отвара питање могућности повратка на аутентичне културноисторијске изворе.

Послије слома Совјетског Савеза и Југославије нашли смо се у држави и друштву које нисмо жељели. Отворено је питање куда и како, с ким даље? Ради се о избору оне политичке и културне парадигме која ће бити носилац развоја новог друштва.

У том контексту, према аутору, главну улогу имају наука и образовање у заједници са религијом, умјетношћу и философијом. Без културно историјске самосвијести није могуће сагледати реалне политичке услове и могућности развоја. Духовно стање читавог свијета, а посебно малих земаља изложених безобзирном притиску великих и моћних, је врло тешко. Због тога, према аутору текста, од Русије првенствено зависи опстанак читаве поствизантијске културе и духовности. Српски народ је у протеклом вијеку више пута мијењао свој друштвени поредак, што је довело и до слома држава у којима је живио. Заједно са овим државама и друштвима нестао је и тип личности, који су они стварали. Главни узрок ових ломова је насилно или на друге начине наметнуто пресађивање туђих културних традиција и «великих учења» на властито друштвено и духовно тло.

Лијек од болести које су смртно потресале наше друштво и читаву цивилизацију је враћање њеним исконским вриједностима кроз стваралачко тумачење друштвеног и духовног наслеђа, чији се засади налазе дубоко у сјени протеклих вијекова. За оздрављење друштва и стварање типа личности који ће бити носилац његовог развоја потребно је свестрано развити византијске и словенске студије, које ће омогућити враћање изворима и обнову аутентичности православне хришћанске цивилизације и културе. Потребно је *успоставити тип друштва и културе* у ком ћемо, поред економског развоја, тежити вишим вриједностима добра - истини, правди и љепоти. **2 бода**

Члан 19.19. реализован међународни научни пројекат у својству руководиоца пројекта

Међународни научни скуп *Русија и Балкан у савременом свијету*, Бања Лука: Удружење Српско-руски мост, 2011. **5 бодова**

Међународни научни скуп *Саборност и демократија*, Требиње: Удружење Српско-руски мост, 2012. **5 бодова**

Међународни научни скуп *Евроазијски савез*, Станишићи код Бијељине: Удружење Српско-руски мост, 2013. **5 бодова**

Међународни научни скуп *Поуке минулог вијека*, Источно Сарајево: Удружење Српско-руски мост, 2014. **5 бодова**

Члан 19.21. реализован национални научни пројекат у својству руководиоца пројекта

Научни скуп Балканско раскршће, Бања Лука: Европски дефендологија центар, 2013.
3 бода

Научни скуп *Од побједи до нових искушења 1945-2015.*, Бања Лука: Центар за евроазијске студије, 2015. **3 бода**

Члан 19.23. уређивање научне монографије или тематског научног зборника међународног значаја

Б. Куљанин (2012), главни и одговорни уредник Зборника *Русија и Балкан у савременом свијету*, Бања Лука: Удружење Српско-руски мост, ISBN 978-99955-731-0-2. **8 бодова**

Б. Куљанин (2013), главни и одговорни уредник Зборника *Саборност и демократија*, Бања Лука: Удружење Српско-руски мост, ISBN 978-99955-731-1-9. **8 бодова**

Члан 19.25. уређивање научне монографије или тематског научног зборника националног значаја

Б. Куљанин (2013), главни и одговорни уредник Зборника *Балканско раскршће*, Бања Лука: Европски дефендологија центар, ISSN 978-99955-22-64-3.

Интернет верзија: <https://defendologija.files.wordpress.com/2014/05/balkansko-raskrsce1.pdf>.

5 бодова

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 152

г) Образовна дјелатност кандидата:

Образовна дјелатност прије последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) сврстаних по категоријама из члана 21.)

Кандидат је прије последњег избора изводио наставу на предметима на:

- 1) а) Одсеку за филозофију и социологију Историја друштвених теорија 1 и 2 2002-'08,
- 1) б) Одсеку за филозофију Руска филозофија 2008. и Филозофија историје 2008-'09,
- 2) Одсеку за социологију Политичка филозофија и Социјална филозофија 2007-'09.,
- 3) Одсеку за политологију Политичка филозофија 2008-'09. и
- 4) Одсеку за новинарство Филозофија 2003-09.

Био је члан комисија за одбрану два магистарска и ментор и члан комисија за одбрану више дипломских радова.

Образовна дјелатност послје последњег избора/реизбора

(Навести све активности (публикације, гостујућа настава и менторство) и број бодова сврстаних по категоријама из члана 21.)

Кандидат је послје последњег избора изводио наставу на предметима на:

- 1) Одсеку за филозофију ФФ Филозофија историје 1 и 2 и Руска филозофија на 1. циклусу студија; Политичка филозофија на 2. циклусу студија,
- 2) Одсеку за социологију ФПН Политичка филозофија 2009-'10.,
- 3) Одсеку за политологију ФПН Филозофија 2009-'13. и Руска политичка мисао 2009-'2015.,
- 4) на Одсеку за новинарство ФПН Филозофија 2009-'13.

Члан 21.10 други облици међународне сарадње (конференције, скупови, радионице, едукација у иностранству)

Професор Куљанин је гостовао на Универзитету Ломоносов у Москви студијске 2010/11. године припремајући своје нове књиге и радове посвећене руској филозофији политике, друштва и историје. **3 бода**

На позив Музеја-библиотеке Николаја Фјодорова у Москви одржао је предавање *Восточный вопрос и судьбы славянства в русской философской мысли XIX – начала XX века* 29. 05. 2010.

Интернет верзија: http://static.flipora.com/enhancedsearch_v.html?cx=partner-pub-6808396145675874%3Avtssz0r1w2c&cof=FORID%3A10&ie=utf8&oe=utf8&gl=ba&u=608895569&h=Eo9X_fjqQVmf0qgZ9E7mvmbKRsssevyY0fCcg4M1WIg&ref_type=serp&src_type=tg&t=&tv=v89&gads=1&source=ihome&startTime=1443444540453&test=&override=&q=%D0%9A%D1%83%D0%BB%D1%8F%D0%BD%D0%B8%D0%BD+%D0%91%D1%80%D0%B0%D0%BD%D0%B8%D0%BC%D0%B8%D1%80. **3 бода**

На позив Историјског факултета Универзитета Ломоносов у Москви одржао је предавање студентима историје о Републици Српској у новембру 2010. г. **3 бода**

Учествовао је на скупу *Славјанский мир в геополитическом пространстве Евразии* у

оквиру XII Свесловенског сабора у Москви 21-24. маја 2015. г.

Интернет верзија:

http://communitarian.ru/novosti/v-rossii/12_vseslavjanskiy_sobor_v_moskve_22042015/ **3 бода**

Члан 21.13 менторство кандидата за степен другог циклуса

Проф. Куљанин је ментор студенту Горану Дринићу за израду мастер рада *Филозофија историје Николаја Берђајева* **4 бода**

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 16

д) Стручна дјелатност кандидата:

Стручна дјелатност кандидата прије последњег избора/реизбора
(Навести све активности сврстане по категоријама из члана 22.)

Члан 22.4. стручни рад у часопису националног значаја

Б. Куљанин (2003), *Демократија или информатички рат*, Радови 6, Бања Лука: Филозофски факултет, с. 345-350

Стручна дјелатност кандидата (послије последњег избора/реизбора)
(Навести све активности и број бодова сврстаних по категоријама из члана 22.)

Члан 22.4. стручни рад у часопису националног значаја

Б. Куљанин, *Духовно наслеђе и постмодернистички нихилизам – тајна руске кижевности*, Путеви 16/17, Бања Лука: Народна и универзитетска библиотека Републике Српске НУБЛ РС, с. 76-81 **2 бода**

Члан 22.15. превод изворног текста (за живе језике) у облику студије, поглавља или чланка

Андреј Фурсов (2013), *Саборност и демократија у контексту свјетске борбе за власт, информације и ресурсе*, Саборност и демократија, Бања Лука: Удружење Српско-руски мост, с. 124-149, ISBN 978-99955-731-1-9.

Интернет верзија: https://www.academia.edu/8156375/SABORNOST_I_DEMOKRATIJA.

2 бода

Александар Панарин (2013), *Ревани историје, Руска стратешка иницијатива у XXI веку – Увод*, Нови Сад: Летопис матице српске, септембар 2013, Књ. 492, св. 3, с. 317-327, ISSN 0025-5939. **2 бода**

Александар Сергејевич Панарин (2013), *Руска стратешка иницијатива у XXI веку –*

Продор у вредносну димензију, Радови 17, Бања Лука: Филозофски факултет, с. 181-197, ISSN 1512-505 X, УДК 930:85(470)“20“, doi 10.7251/RAD1301181P.

Интернет верзија: <http://radoviff.org/fileadmin/radovi/Radovi%2017>. **2 бода**

Александар Сергејевич Панарин (2014), *«Либерално» разарање друштва*, Радови 20, Бања Лука: Филозофски факултет, с. 195-210, ISSN 1512-505 X, УДК 32.019.5:321.7, doi 10.7251/RAD1420195P, COBISS.RS-ID 4635160.

Интернет верзија: <http://radoviff.org/fileadmin/radovi/Radovi%2020.pdf>. **2 бода**

Јелена Г. Пономарјова, (2014), *Балканско раскршће: интеграција versus дезинтеграција*, Балканско раскршће, Бања Лука: Европски дефендологија центар, с. 111-127, ISSN 978-99955-22-64-3.

Интернет верзија: <https://defendologija.files.wordpress.com/2014/05/balkansko-raskrsce1.pdf>.

2 бода

Михаил Делягин, *Избор између Истока и Запада*, Балканско раскршће..., с. 128-140

2 бода

Андреј И. Фурсов, *Корпорација – држава*, Балканско раскршће..., с. 141-150 **2 бода**

Андреј А. Максаков, *Евроазијски савез као интеграциона локомотива на простору ЗНД*, Балканско раскршће..., с. 151-156 **2 бода**

Аксана Г. Харитоновна, *СФРЈ: институционални проблеми етничке федерације*, Балканско раскршће..., с. 157-167 **2 бода**

Марија А. Максакова, *Нови прилази проблемима безбедности у Евро-Атлантику*, Балканско раскршће..., с. 168-173 **2 бода**

Марија А. Максакова, *Реалије и перспективе економске сарадње Русије и земаља Западног Балкана (на примеру Босне и Херцеговине)*, Балканско раскршће ... , с. 174-179

2 бода

Govor predsjednika RF Vladimira Putina povodom prisajedinjenja Krime Rusiji, Argumenti 21, Banja Luka: Savez nezavisnih socijaldemokrata, s. 9-23, UDK 929:323.15 Putin V.V.(042).

Интернет верзија: http://www.snsd.org/images/dokumenti/argumenti/argumenti_21.pdf.

2 бода

Члан 22.22. остале професионалне активности на Универзитету и ван Универзитета које доприносе повећању угледа Универзитета

Б.Кулянин (2014), *Драматургија историје, Восточный вопрос и Великая война 1914-2014*. 22, Москва: Русский вестник, специальный выпуск, Но 16-17, Священная война, с. 9-12.

Интернет верзија: <http://www.rv.ru/content.php3?id=10722> **2 бода**

В. Кулјанин, *Evropa i NATO imaju alternativu*, интервју, дневник PRESS, број 1.964, 6. децембар 2012., Банја Лука, с. 5.

Интернет верзија: <http://pressrs.ba/info/vesti/evropa-i-nato-imagju-alternativu-05-12-2012>

2 бода

Б. Куљанин, *У потрази за идентитетом*, интервју, недељник Печат, број 269, 24. мај 2013., Београд, с. 22-27.

Интернет верзија: <http://www.pecat.co.rs/2013/05/dr-branimir-kuljanin-u-potrazi-za-identitetom>. **2 бода**

В. Кулјанин, *Evroazijski savez*, чланак, недељник Нови печат, број 15, 29. август 2013., Банја Лука, с. 12-13. **2 бода**

В. Кулјанин, *У току необјављени Четврти светски рат*, интервју, дневник Press, број 2.244, 22. септембар 2013., Банја Лука, с. 1,4-5.

Интернет верзија: <http://pressrs.ba/info/vesti/u-toku-neobjavljeni-cetvrti-svetски-rat-22-09-2013> **2 бода**

В. Кулјанин, *Украјински gambit*, чланак, недељник Нови печат, број 40, 27. фебруар 2014., Банја Лука, с. 20-22 **2 бода**

В. Кулјанин, *NATO želi da im Ukrajina bude mostobran za okupaciju Rusije*, интервју, дневник Press, број 2.043, 6. март 2014., Банја Лука, с. 5.

Интернет верзија: <http://pressrs.ba/info/vesti/nato-zeli-da-im-ukrajina-bude-mostobran-za-okupaciju-rusije-05-03-2014> **2 бода**

В. Кулјанин, *Rusija i SAD*, чланак, недељник Нови печат, број 47, 17. април 2014., Банја Лука, с. 16-17 **2 бода**

В. Кулјанин, *Amerika planira munjevit udar na Rusiju*, интервју, дневник PRESS, број 2.805, 26. април 2015., Банја Лука, с. 4-5.

Интернет верзија: <http://iskra.co/svet/dr-branimir-kuljanin-nisu-nato-i-eu-bogom-dani-doci-ce-i-njima-kraj/> **2 бода**

Гост политичке емисије ПРЕСИНГ: Русофилија, РТРС, 19. март 2012.

Internet verzija: <http://lat.rtrs.tv/vijesti/vijest.php?id=58082> **2 бода**

Гост политичке емисије КРУГ: Војна парада у Москви, РТРС, 6. мај 2015.

Интернет верзија: https://www.youtube.com/watch?v=J2xtUmw_MzU **2 бода**

УКУПАН БРОЈ БОДОВА: 48

III. ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

На основу свега изложеног може се закључити да кандидат проф. др Бранимир Куљанин испуњава све потребне услове предвиђене Законом о високом образовању и Статутом Универзитета у Бањој Луци за избор у звање редовног професора јер посједује:

- научни степен доктора наука
- изборни период у звању ванредног професора (6 година)
- објављене књиге из уже научне области
- већи број научних радова у часописима и зборницима радова за философију и друштвену и политичку теорију, који доприносе развоју философије политике, друштва и историје
- способности за наставни и научни рад
- способности да својим радом доприноси напретку струке.

Комисија са задовољством предлаже Научно-наставном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Бањој Луци да проф. др Бранимира Куљанина изабере у звање редовног професора за ужу научну област Политичка филозофија.

У Подгорици, 01. 10. 2015.године

Потпис чланова комисије

- проф. др Саво Лаушевић, редовни професор
Филозофског факултета у Никшићу
Универзитета Црне Горе, ужа научна област
1. Савремена филозофија и Естетика,
предсједник

-
- проф. др Часлав Копривица, редовни
професор Факултета политичких наука
Универзитета у Београду, ужа научна област
2. Филозофија, члан

-
- проф. др Никола Поплашен, редовни
професор Факултета политичких наука
Универзитета у Бања Луци, ужа научна
област Политичке теорије, члан
-

III. ЗАКЉУЧНО МИШЉЕЊЕ

На основу свега изложеног може се закључити да кандидат проф. др Бранимир Куљанин испуњава све потребне услове предвиђене Законом о високом образовању и Статутом Универзитета у Бањој Луци за избор у звање редовног професора јер посједује:

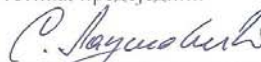
- научни степен доктора наука
- изборни период у звању ванредног професора (6 година)
- објављене књиге из уже научне области
- већи број научних радова у часописима и зборницима радова за филозофију и друштвену и политичку теорију, који доприносе развоју филозофије политике, друштва и историје
- способности за наставни и научни рад
- способности да својим радом доприноси напретку струке.

Комисија са задовољством предлаже Научно-наставном вијећу Филозофског факултета и Сенату Универзитета у Бањој Луци да проф. др Бранимира Куљанина изабере у звање редовног професора за ужу научну област Политичка филозофија.

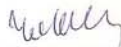
У Подгорици, 01. 10. 2015. године

Потпис чланова комисије

1. проф. др Саво Лаушевић, редовни професор Филозофског факултета у Никшићу Универзитета Црне Горе, ужа научна област Савремена филозофија и Естетика, председник

2. проф. др Часлав Копривица, редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Београду, ужа научна област Филозофија, члан

3. проф. др Никола Поплашен, редовни професор Факултета политичких наука Универзитета у Бања Луци, ужа научна област Политичке теорије, члан

